

HOLY SEE PRESS OFFICE
OFICINA DE PRENSA DE LA SANTA SEDE

BUREAU DE PRESSE DU SAINT-SIEGE
PRESSEAMT DES HEILIGEN STUHLS

BOLLETTINO

SALA STAMPA DELLA SANTA SEDE

N. 0279

Sabato 25.05.2002

VIAGGIO APOSTOLICO DI SUA SANTITÀ GIOVANNI PAOLO II IN AZERBAIJAN E BULGARIA (22-26 MAGGIO 2002) - (VIII)

Alle 9 di questa mattina, lasciata la Nunziatura Apostolica di Sofia dopo la Santa Messa celebrata in privato, il Papa si trasferisce all'aeroporto internazionale da dove parte in elicottero per un pellegrinaggio alla volta del Monastero di S. Giovanni di Rila, considerato il cuore spirituale della Bulgaria. Al suo arrivo, il Santo Padre, dopo l'ingresso solenne e la Venerazione dell'Icona della Madre di Dio e delle reliquie di S. Giovanni di Rila, introdotto dall'indirizzo di saluto dell'Igumeno del Monastero, Vescovo Joan, rivolge ai presenti un discorso. Quindi si raccoglie in preghiera sulla tomba di Re Boris III di Bulgaria.

Pubblichiamo di seguito il discorso di Giovanni Paolo II:

DISCORSO DEL SANTO PADRE

Почитаеми Митрополити и Епископи,
Скъпи Монаси и Монахини от България
и всички Свети Православни Църкви!

1. Мирът Господен да бъде с вас!

Поздравявам всички вас с любов в Господа. Поздравявам по-специално Игумена на този манастир, Епископ Йоан, който преди години беше изпратен от Негово Светейшество Патриарх Кирил, да присъства на сесиите на Втория Ватикански Събор.

Пожелах да дойда на поклонение в Рилския манастир, по време на това свое посещение в България, за да изразя почитта си към мощите на Свети Йоан Рилски, като по този начин засвидетелствам признателността и обичта си към вас: "Ние непрестанно благодарим на Бога за всички вас, като напомняме постоянно на Бога Отец за вашето усърдие във вярата, за вашата действена любов и за вашата постоянна надежда в нашия Господ Исус Христос" / 1 Сол. 1, 2-3/.

Да, скъпи Братя и Сестри, Източното монашество, заедно със Западното, представлява един голям дар за цялата Църква.

2. По различни поводи аз изтъквах ценния ви принос към Църковната Общност, чрез примера на вашия живот. В Апостолическото послание *Orientalis lumen* написах, че желая "да гледам на необятния Източно-християнски пейзаж" като "на един своеобразен хълм" – този на монашеството –, "който позволява съзирането на много други хълмове" /н. 9/. Убеден съм, че монашеският живот представлява сърцето на християнския живот, като предлага на всички кръстени една отпавна точка.

Великият монах и Западен мистик, Гийом от Сент Тиер̀, нарича вашия опит, подхранвал и обогатявал монашеския живот в Католическия Запад, : "светлина, идваща от Изтока" /срв. *Epistula ad fratres de Monte Dei I*, Sources chrétiennes 233, стр. 145/. Заедно с него много Западни духовни личности допринесоха за достойното оценяване на Източната монашеска духовност. Щастлив съм, че днес мога да присъединя гласа си към този изключителен хор, признавайки валидността на пътя, водещ към святостта, установен в писанията и живота на много ваши монаси, които са ни оставили ценни примери на цялостно отдаване на Господ Исус Христос.

3. Монашеският живот, поради непрекъснатата традиция на святостта, върху която се крепи, съхранява с любов и вяроност някои елементи от християнския живот, много важни и за съвременния човек: монахът е човек, напомнящ за Евангелието, както на християните, така и на света.

Свети Василий Велики ни учи /срв. *Regulae fusius tractatae* VIII, PG 31, 933-941/, че християнският живот е преди всичко *apodaghé*, тоест "отричане" от греха, от светскостта и от идолите, за да се превърне в едно цяло с единствения истински Бог и Господ Исус Христос /срв. 1 Сол. 1, 9-10/. В монашеството това отричане се радикализира чрез отричане от дом, семейство, професионална реализация /срв. Лука 18, 28-29/; отричане от земните блага, в името на непрекъснатия стремеж към небесните /срв. Кол. 3, 1-2/; отричане от *philautía*, както го нарича Свети Максим Исповедник /срв. *Capita de charitate* II, 8; III,8; III,57 и *passim*, PG 90, 960-1080/, тоест от егоизма, което води до познаване на безкрайната Божия любов и до придобиване на любов към ближния. Монашеската аскетика е преди всичко път за по-пълното присъединяване към Господ Исус и цялостното преобразяване от Божествените енергии на Светия Дух.

Свети Йоан Рилски, – когото пожелах да бъде изобразен, редом с други Източни и Западни Светци, на мозайките в параклиса *Redemptoris Mater* в Апостолическия Ватикански Дворец, и на когото този манастир е постоянен свидетел –, вслушвайки се в думите на Христос, Който му заповядал да се откаже от всички свои блага и да ги раздаде на бедните /срв. Марк 10, 21/, той се отрече от всичко заради безценната перла на Евангелието, като се подложи на обучение в училището на Светите аскети, за да придобие изкуството на духовната борба.

4. "Духовната борба" е един друг елемент на монашеския живот, толкова необходим днес на всички християни за повторно изучаване и приложение. Отнася се за тайното и вътрешно изкуство; за невидимата борба, която монахът води всеки ден с изкушенията, със злите внушения, подмятани в неговото сърце от дявола; борба, която се превръща в истинско разпятие на сцената на самотата, заради чистотата на сърцето, което му позволява да види Бога, както си е /срв. Матей 5, 8/ и в любовта да усети, че участва в Божествения живот /срв. 1 Йоан 4, 16/.

Днес повече от всякога идолите в живота на християните са обсебвачи, а изкушенията – натрапчиви: изкуството на духовната борба, разпознаването на добрите и злите духове, споделянето на собствените мисли с духовния наставник, призоваването на Святото Христово Име и Божието милосърдие, трябва да бъдат част от вътрешния живот на всеки Господен ученик. Тази борба е необходима, за да "не се отклоняваме", *aperispastoi*, "необезпокоявани", *amérimnoi* /срв. 1 Кор. 7, 32. 35/, като живеем в постоянно единение с Господа /срв. Свети Василий Велики, *Regulae fusius tractatae* VIII, 3; XXXII, 1; XXXVIII/.

5. Свети Йоан Рилски живя, чрез духовната борба, в "подчинение", послушание и взаимното служение, както го изисква общия живот. Скитът е мястото на всекидневното осъществяване на "новата заповед"; той е дом и училище за общение; той е пространство, в което човек се превръща в служител на ближните, така както Христос желаше да бъде сред своите /срв. Лука 22, 27/. Какво силно християнско свидетелство предлага една монашеска общност, когато живее според истинската любов! Пред нея, дори

и нехристияните са подтикнати да признаят, че Господ е винаги жив и действащ във Своя народ.

Свети Йоан Рилски живя като пустиножител в лишения и покаяние, но преди всичко в непрекъснато вслушване в Божието Слово, в постоянна молитва, докато се превърне, както се изразява големият "богослов" Свети Нил /срв. *De oratione* LX, PG, 79, 1180B/, в човек, надарен с неземна мъдрост, произтичаща от Светия Дух. Заветът на Свети Йоан, оставен от любов към неговите ученици, изразили нуждата си от последно наставление, е едно необикновено учение за търсенето на Бога и опита от общуването с Него, за онези от тях, които желаят да водят истински християнски и монашески живот.

6. Монахът, тръгнал по този път, в отговор на Господния призив, като започва от отричането на самия себе си и достига до съвършената любов, започва да усеща същите чувства на Христос /срв. *Фил. 2, 5*/: става кротък и смирен по сърце /*Матей, 11, 29*/, съучаства в Божията любов към всички създания и обича, както се изразява Свети Исаак Сириец, дори неприятелите на истината /срв. *Sermones ascetici, Collatio prima, LXXXII*/.

Започнал да вижда света с Божиите очи и уподобил се все повече на Христос, монахът се стреми към последната цел, заради която човекът е сътворен: об`жението, което е състояние на пълно участие в Троицния живот. Това става възможно само благодарение на молитвата, очистителните сълзи и любовта, които го предразполагат към приемане на Светия Дух, както напомня друг един велик монах от тези обични славянски земи – Серафим Саровски /срв. *Colloquio con Motovilov III*, in P. Evdokimov, *Serafim di Sarov uomo dello Spirito*, Bose 1996, стр. 67-81/.

7. Колко много свидетели по пътя на святостта блестяха в този и много други Православни манастири по време на тяхното вековно съществуване! Колко е голяма благодарността на Вселенската Църква към всички аскети, които знаеха как да помнят "единственото и най-нужно нещо" /срв. *Лука 10, 42*/, последната цел на човека!

Ние с признателност се възхищаваме на безценното предание, което Източните монаси претворяват вярно в живота си и продължават да предават от поколение на поколение, като автентичен знак на *éschaton-a*, на онова бъдеще, към което Бог продължава да зове всеки човек чрез благодатната сила на Светия Дух. Те са знак, който се разпростира, както напомня Свети Силван Атонски, до всеки човек и всяко творение, дори до портите на ада, чрез обожаването на Святата Троица в Божествената Литургия, чрез общението, живяно в духа на братската любови и чрез надеждата и упованието /срв. *Ieromonach Sofronij, Starec Siluan, Stavropegic Monastery of St. John Baptist, Tolleshunt Knights by Maldon 1952 (1990)*, стр. 91-938/.

8. Скъпи Братя и Сестри, всички Православни Църкви знаят, че манастирите са неограничено наследство на тяхната вяра и култура. Какво щеше да бъде България без Рилския манастир, успял да съхрани запалена лампата на вярата дори в най-страшните моменти в националната ви история? Какво щеше да бъде Гърция без Светия Атонски полуостров или пък Русия – без хилядите обиталища на Светия Дух, които позволиха да бъде преодолян ада на съветските преследвания? Е добре, Римският Епископ е тук днес, за да ви каже, че Римската Църква и нейните Монаси, са ви благодарни за вашето съществуване и вашето християнско свидетелство!

Обични Монаси и Монахини, нека Бог ви благослови! Нека ви утвърди във вярата и призиванието и ви направи средства за общение в Неговата Свята Църква и посланици на Неговата любов в света!

[00858-AA.02] [Testo originale: Bulgaro]

TRADUZIONE IN LINGUA ITALIANA

Venerabili Metropoliti e Vescovi,
amatissimi Monaci e Monache della Bulgaria
e di tutte le sante Chiese ortodosse!

1. La pace sia con voi! Vi saluto tutti con affetto nel Signore. In particolare, saluto l'Igumeno di questo Monastero, il Vescovo Joan, che, quale Osservatore inviato da Sua Santità il Patriarca Cirillo, partecipò con me alle sessioni del Concilio Ecumenico Vaticano II.

Nel corso della mia visita in Bulgaria, ho desiderato venire in pellegrinaggio a Rila per venerare le reliquie del santo monaco Giovanni e poter testimoniare a tutti voi riconoscenza ed affetto: "Noi infatti ringraziamo incessantemente Dio per tutti voi, ricordandovi nelle nostre preghiere, continuamente memori davanti a Dio e Padre nostro del vostro impegno nella fede, della vostra laboriosa carità e della vostra perseverante speranza nel Signore nostro Gesù Cristo" (1 Ts 1, 2-3).

Sì, cari Fratelli e Sorelle, il monachesimo orientale, insieme con quello occidentale, costituisce un grande dono per tutta la Chiesa.

2. Diverse volte ho messo in risalto il contributo prezioso che voi recate alla Comunità ecclesiale mediante l'esemplarità della vostra vita. Nella Lettera apostolica *Orientalis lumen* ho scritto di voler "guardare il vasto paesaggio del cristianesimo d'Oriente" come "da un'altura particolare", quella cioè del monachesimo, "che permette di scorgerne molti tratti" (n. 9). Sono infatti convinto che l'esperienza monastica costituisce il cuore della vita cristiana, così da potersi proporre come punto di riferimento per tutti i battezzati.

Un grande monaco e mistico occidentale, Guglielmo di Saint-Thierry, chiama la vostra esperienza, che alimentò e arricchì la vita monastica dell'Occidente cattolico, "luce che viene dall'Oriente" (cfr *Epistula ad fratres de Monte Dei I*, Sources chrétiennes 223, p. 145). Con lui numerosi altri uomini spirituali dell'Occidente tributarono riconoscimenti elogiativi alla ricchezza della spiritualità monastica orientale. Sono lieto di unire oggi la mia voce a questo coro di apprezzamento, riconoscendo la validità del cammino di santificazione tracciato negli scritti e nella vita di tanti vostri monaci, che hanno offerto esempi eloquenti di sequela radicale del Signore Gesù Cristo.

3. La vita monastica, in virtù della tradizione ininterrotta di santità su cui poggia, custodisce con amore e fedeltà alcuni elementi della vita cristiana, importanti anche per l'uomo di oggi: il monaco è memoria evangelica per i cristiani e per il mondo.

Come insegna san Basilio il Grande (cfr *Regulae fusius tractatae* VIII, PG 31, 933-941), la vita cristiana è anzitutto *apotaghé*, "rinuncia": al peccato, alla mondanità, agli idoli, per aderire all'unico vero Dio e Signore, Gesù Cristo (cfr 1 Ts 1, 9-10). Nel monachesimo tale rinuncia si fa radicale: rinuncia alla casa, alla famiglia, alla professione (cfr Lc 18, 28-29); rinuncia, poi, ai beni terreni nell'incessante ricerca di quelli eterni (cfr Col 3, 1-2); rinuncia alla *philautía*, come la chiama san Massimo il Confessore (cfr *Capita de charitate* II, 8; III, 8; III, 57 e *passim*, PG 90, 960-1080), cioè all'amore egoistico, per conoscere l'infinito amore di Dio e divenire capaci di amare i fratelli. L'ascesi del monaco è anzitutto un cammino di rinuncia per poter aderire sempre di più al Signore Gesù ed essere trasfigurato dalle energie dello Spirito Santo.

Il beato Giovanni di Rila – che ho voluto raffigurato con altri santi orientali ed occidentali nel mosaico della Cappella *Redemptoris Mater* nel Palazzo Apostolico Vaticano e di cui questo Monastero è testimonianza duratura – udì la parola di Gesù, che gli diceva di rinunciare a tutti i suoi beni per darli ai poveri (cfr Mc 10, 21), lasciò ogni cosa per la perla preziosa del Vangelo, e si pose alla scuola di santi asceti per imparare l'arte della lotta spirituale.

4. La "lotta spirituale" è un altro elemento della vita monastica, che oggi è necessario reimparare e riproporre a tutti i cristiani. Si tratta di un'arte segreta e interiore, un combattimento invisibile che il monaco conduce ogni giorno contro le tentazioni, le suggestioni malvagie, che il demonio cerca di insinuare nel suo cuore; è una lotta che diventa crocifissione nell'arena della solitudine in vista della purezza del cuore che permette di vedere Dio (cfr Mt 5, 8) e della carità che consente di partecipare alla vita di Dio che è amore (cfr 1 Gv 4, 16).

Nell'esistenza dei cristiani oggi più che mai gli idoli sono seducenti, le tentazioni pressanti: l'arte della lotta spirituale, il discernimento degli spiriti, la manifestazione dei propri pensieri al maestro spirituale, l'invocazione del Nome santo di Gesù e della sua misericordia devono tornare a far parte della vita interiore del discepolo del

Signore. Questa lotta è necessaria per essere "non distratti", *aperispastoi*, "non preoccupati", *amérimnoi* (cfr 1 Cor 7, 32.35), e vivere in costante raccoglimento con il Signore (cfr S. Basilio Magno, *Regulae fusius tractatae* VIII, 3; XXXII, 1; XXXVIII).

5. Con la lotta spirituale, il beato Giovanni di Rila visse anche la "sottomissione" nell'obbedienza e nel servizio reciproco richiesti dalla vita comune. Il cenobio è il luogo della realizzazione quotidiana del "comandamento nuovo", è la casa e la scuola della comunione, è lo spazio in cui ci si fa servi dei fratelli come ha voluto essere servo Gesù in mezzo ai suoi (cfr Lc 22, 27). Quale forte testimonianza cristiana offre una comunità monastica quando vive nella carità autentica! Di fronte ad essa, anche i non cristiani sono portati a riconoscere che il Signore è sempre vivo e operante nel suo popolo.

Il beato Giovanni conobbe, poi, la vita eremitica nella "compunzione" e nel pentimento, ma soprattutto nell'ascolto ininterrotto della Parola e nella preghiera incessante, fino a diventare – come dice san Nilo – un "teologo" (cfr *De oratione* LX, PG 79, 1180B), un uomo cioè dotato di una sapienza che non è di questo mondo, ma che viene dallo Spirito Santo. Il testamento, che Giovanni scrisse per amore dei suoi discepoli desiderosi di avere una sua ultima parola, è un insegnamento straordinario sulla ricerca e sull'esperienza di Dio per quanti desiderano condurre una autentica vita cristiana e monastica.

6. Il monaco, in obbedienza alla chiamata del Signore, intraprende l'itinerario che, partendo dalla rinuncia a se stesso, giunge fino alla carità perfetta, in virtù della quale egli prova gli stessi sentimenti di Cristo (cfr Fil 2, 5): diventa mite e umile di cuore (cfr Mt 11, 29), partecipa all'amore di Dio per tutte le creature ed ama - come dice Isacco il Siro - gli stessi nemici della verità (cfr *Sermones ascetici, Collatio prima*, LXXXI).

Reso capace di vedere il mondo con gli occhi di Dio, e sempre più assimilato al Cristo, il monaco tende al fine ultimo per cui l'uomo è stato creato: la divinizzazione, l'essere partecipe della vita trinitaria. Questo è possibile solo per grazia a colui che, attraverso la preghiera, le lacrime di compunzione e la carità, si apre ad accogliere lo Spirito Santo, come ricorda un altro grande monaco di queste amate terre slave, Serafim di Sarov (cfr *Colloquio con Motovilov* III, in P. Evdokimov, *Serafim di Sarov uomo dello Spirito*, Bose 1996, pp. 67-81).

7. Quanti testimoni del cammino di santità hanno brillato in questo Monastero di Rila durante la sua vicenda plurisecolare e in tanti altri Monasteri ortodossi! Com'è grande il debito di gratitudine della Chiesa universale verso tutti gli asceti che hanno saputo ricordare l'"unico necessario" (cfr Lc 10, 42), il destino ultimo dell'uomo!

Noi ammiriamo con gratitudine la preziosa tradizione che i monaci orientali vivono fedelmente e che continuano a trasmettere di generazione in generazione quale segno autentico dell'*éschaton*, di quel futuro a cui Dio continua a chiamare ogni uomo per mezzo dell'intima forza dello Spirito. Essi sono segno attraverso la loro adorazione della santa Trinità nella liturgia, attraverso la comunione vissuta nell'agape, attraverso la speranza che nella loro intercessione si estende a ogni uomo e a ogni creatura, fino alle soglie dell'inferno, come ricorda san Silvano dell'Athos (cfr Ieromonach Sofronij, *Starec Siluan*, Stavropegic Monastery of St. John the Baptist, Tolleshunt Knights by Maldon 1952 [1990], pp. 91-93).

8. Carissimi Fratelli e Sorelle, tutte le Chiese ortodosse sanno quanto i Monasteri siano un patrimonio inestimabile della loro fede e della loro cultura. Che cosa sarebbe la Bulgaria senza il Monastero di Rila, che nei tempi più oscuri della storia nazionale ha mantenuto accesa la fiaccola della fede? Che cosa sarebbe la Grecia senza la Santa Montagna dell'Athos? O la Russia senza quella miriade di dimore dello Spirito Santo che le hanno permesso di superare l'inferno delle persecuzioni sovietiche? Ebbene, il Vescovo di Roma è oggi qui per dirvi che anche la Chiesa latina e i Monaci dell'Occidente vi sono grati per la vostra esistenza e la vostra testimonianza!

Amatissimi Monaci e Monache, Dio vi benedica! Egli vi confermi nella fede e nella vocazione e vi renda strumenti di comunione nella sua santa Chiesa e testimoni del suo amore nel mondo.

TRADUZIONE IN LINGUA INGLESE

Venerable Metropolitans and Bishops,
Beloved Monks and Nuns of Bulgaria
and of all the Holy Orthodox Churches!

1. Peace be with you! I greet you with affection in the Lord. In particular I greet the Hegumen of this Monastery, Bishop Ioan, who, as an Observer sent by His Holiness Patriarch Cyril, took part with me in the sessions of the Second Vatican Ecumenical Council.

In the course of my visit to Bulgaria, I wanted to make this pilgrimage to Rila to venerate the relics of the holy monk John and to express gratitude and affection to all of you: "We give thanks to God always for you all, constantly mentioning you in our prayers, remembering before our God and Father your work of faith and labour of love and steadfastness of hope in our Lord Jesus Christ" (*1 Thes 1:2-3*).

Yes, dear Brothers and Sisters, Eastern monasticism, together with that of the West, constitutes a great gift for the whole Church.

2. Many times I have emphasized the precious contribution that you make to the ecclesial community through the example of your lives. In my Apostolic Letter *Orientalis Lumen* I wrote how I would like "to look at the vast panorama of Eastern Christianity from a specific vantage point which affords a view of many of its features: monasticism" (No. 9). I am in fact convinced that the monastic experience constitutes the heart of Christian life, so much so that it can be proposed as a point of reference for all the baptized.

A great Western monk and mystic, William of Saint-Thierry, calls your experience, which nourished and enriched the monastic life of the Catholic West, a "light which comes from the East" (cf. *Epistula ad fratres de Monte Dei I, Sources Chrétiennes* 223, p. 145). With him, many other spiritual men of the West expressed praise-filled recognition of the richness of Eastern monastic spirituality. I am pleased today to join my voice to this chorus of appreciation, and to acknowledge the authenticity of the path of sanctification traced out in the writings and lives of so many of your monks, who have offered eloquent examples of radical discipleship of the Lord Jesus Christ.

3. Monastic life, in virtue of the uninterrupted tradition of holiness on which it is based, preserves with love and fidelity certain elements of Christian life that are important also for modern men and women: monks and nuns are the Gospel memory for Christians and the world.

As Saint Basil the Great teaches (cf. *Regulae Fusius Tractatae* VIII, PG 31, 933-941), Christian life is above all *apotaghé*, "renunciation" of sin, of worldliness, of idols, in order to hold fast to the one true God and Lord, Jesus Christ (cf. *1 Thes 1:9-10*). In monasticism, this renunciation becomes radical: it is the renunciation of home, family, profession (cf. *Lk 18:28-29*); the renunciation, therefore, of earthly goods in the unending quest for those that are eternal (cf. *Col 3:1-2*); the renunciation of *philautía*, as Saint Maximus Confessor calls it (cf. *Capita de Charitate* II, 8; III, 8; III, 57 and *passim*, PG 90, 960-1080), that is, selfish love, in order to gain knowledge of the infinite love of God and to become capable of loving the brethren. Monastic mysticism is above all a path of renunciation in order to be able to hold ever faster to the Lord Jesus and to be transfigured by the power of the Holy Spirit.

Blessed John of Rila — whom I arranged to have depicted along with other holy men and women of East and West in the mosaic of the *Redemptoris Mater* Chapel in the Apostolic Palace, and to whom this Monastery bears enduring witness — when he heard Jesus' words calling him to renounce all his possessions and give them to the poor (cf. *Mk 10:21*), left everything for the precious pearl of the Gospel, and placed himself under the tutelage of holy ascetics in order to learn the art of spiritual combat.

4. "Spiritual combat" is another element of monastic life which needs to be taught anew and proposed once more to all Christians today. It is a secret and interior art, an invisible struggle in which monks engage every day against the temptations, the evil suggestions that the demon tries to plant in their hearts; it is a combat that

becomes crucifixion in the arena of solitude in the quest for the purity of heart that makes it possible to see God (cf. *Mt* 5:8) and of the charity that makes it possible to share in the life of God who is love (cf. *1 Jn* 4:16).

More than ever in the lives of Christians today, idols are seductive and temptations unrelenting: the art of spiritual combat, the discernment of spirits, the sharing of one's thoughts with one's spiritual director, the invocation of the Holy Name of Jesus and of his mercy must once more become a part of the inner life of the disciple of the Lord. This battle is necessary in order not to be distracted (*aperispastoi*) or worried (*amérimnoi*) (cf. *1 Cor* 7:32,35), and to live in constant recollection with the Lord (cf. Saint Basil the Great, *Regulae Fusius Tractatae* VIII, 3; XXXII, 1; XXXVIII).

5. Through the spiritual combat, Blessed John of Rila also lived his "submission" in the obedience and mutual service required by life in common. The monastery is the place where the "new commandment" is daily fulfilled, it is the house and school of communion, the place where we become servants of the brethren, just as Jesus chose to be a servant in the midst of his disciples (cf. *Lk* 22:27). What a powerful Christian witness is given by a monastic community when it lives in authentic charity! Before such witness, non-Christians too are led to recognize that the Lord is ever living and active in his people.

Blessed John experienced, then, the hermit's life in "compunction" and penance, but above all in uninterrupted listening to the Word and in unceasing prayer, to the point of becoming — as Saint Nilus says — a "theologian" (cf. *De Oratione* LX, PG 79, 1180B), that is, a man endowed with wisdom that is not of this world, but which comes from the Holy Spirit. John's testament, which he wrote out of love for his disciples who wished to have his last words, is an extraordinary teaching on the quest for and experience of God for those desirous of leading an authentic Christian and monastic life.

6. Monks and nuns, in obedience to the Lord's call, undertake the journey which, starting with self-denial, leads to perfect charity, by virtue of which they experience the very sentiments of Christ (cf. *Phil* 2:5): they become meek and humble of heart (cf. *Mt* 11:29), they share in God's love for all creatures, and they love — as Isaac the Syrian says — the very enemies of truth (cf. *Sermones Ascetici, Collatio Prima*, LXXXI).

Having been enabled to see the world through God's eyes, and become ever more configured to Christ, religious men and women move towards the ultimate end for which man was created: divinization, sharing in the life of the Trinity. Grace makes this possible only to those who — through prayer, tears of compunction and charity — open themselves to the Holy Spirit, as we are reminded by another great monk of these beloved Slav lands, Seraphim of Sarov (cf. *Colloquio con Motovilov* III, in P. Evdokimov, *Serafim di Sarov, Uomo dello Spirito*, Bose 1996, pp. 67-81).

7. How many witnesses of the path of holiness have shone brightly in this Monastery of Rila during its many centuries of history, and in so many other Orthodox monasteries! How great is the universal Church's debt of gratitude to all the ascetics who have kept in mind the "one necessary thing" (cf. *Lk* 10:42), man's ultimate destiny!

We gratefully admire the precious tradition that Eastern monks and nuns live faithfully and continue to hand on from generation to generation as an authentic sign of the *éschaton*, that future to which God continues to call every person through the hidden power of the Spirit. They are a sign, through their adoration of the Most Holy Trinity in the liturgy, through their communion in the *agape*, through the hope which in their intercession encompasses every person and every creature, to the very threshold of hell, as Saint Silvanus of Athos recalls (cf. Ieromonach Sofronij, *Starec Siluan*, Stavropegic Monastery of St. John the Baptist, Tolleshunt Knights by Maldon 1952 [1990], pp. 91-93).

8. Dearest Brothers and Sisters, all the Orthodox Churches know how much the monasteries are a priceless heritage of their faith and culture. What would Bulgaria be without the Monastery of Rila, which in the darkest periods of your national history kept the flame of faith burning? What would Greece be without the Holy Mountain of Athos? Or Russia without that myriad of dwelling places of the Holy Spirit which enabled it to overcome the inferno of Soviet persecution? And so, the Bishop of Rome is here today to tell you that the Latin

Church also and the religious of the West are grateful to you for your life and witness!

Dearly beloved Monks and Nuns, God bless you! May he confirm you in your faith and in your vocation, and may he make you instruments of communion in his holy Church and witnesses of his love in the world.

[00858-02.01] [Original text: Bulgarian]

TRADUZIONE IN LINGUA FRANCESE

Vénérables Métropolitains et Évêques,
Chers Moines et Moniales de Bulgarie
et de toutes les saintes Églises orthodoxes !

1. La paix soit avec vous ! Je vous salue tous affectueusement dans le Seigneur. Je salue en particulier l'Higoumène de ce monastère, l'Évêque Joan, qui participa avec moi aux sessions du Concile œcuménique Vatican II, en qualité d'Observateur envoyé par Sa Sainteté le Patriarche Cyrille.

Au cours de ma visite en Bulgarie, j'ai souhaité venir en pèlerinage à Rila pour vénérer les reliques du saint moine Jean et pouvoir témoigner à vous tous reconnaissance et affection : «Nous rendons continuellement grâce à Dieu pour vous tous quand nous faisons mention de vous dans nos prières; sans cesse, nous gardons le souvenir de votre foi active, de votre amour qui se met en peine, et de votre persévérante espérance, qui vous viennent de notre Seigneur Jésus Christ, devant Dieu notre Père» (1 Th 1, 2-3).

Oui, chers Frères et Sœurs, avec le monachisme occidental, le monachisme oriental constitue un grand don pour toute l'Église.

2. J'ai mis maintes fois en relief l'apport précieux que vous offrez à la communauté ecclésiale par l'exemplarité de votre vie. Dans la Lettre apostolique *Orientale Lumen*, j'ai écrit que je voulais «regarder le vaste paysage du christianisme d'Orient depuis un sommet particulier», celui du monachisme, «qui permet d'en distinguer de nombreux traits» (n. 9). J'ai la conviction en effet que l'expérience monastique constitue le cœur de la vie chrétienne, de sorte que l'on peut la proposer comme point de référence à tous les baptisés.

Un grand moine et mystique d'Occident, Guillaume de Saint-Thierry, appelle votre expérience, qui a nourri et enrichi la vie monastique de l'Orient catholique, «la lumière qui vient de l'Orient» (cf. *Epistula ad fratres de Monte Dei* I, Sources chrétiennes 223, p. 145). Avec lui, beaucoup d'autres spirituels de l'Occident ont rendu hommage à la richesse de la spiritualité monastique de l'Orient. Je suis heureux d'unir aujourd'hui ma voix à ce chœur de louanges, reconnaissant la valeur du chemin de sanctification tracé par les écrits et par la vie de tant de vos moines, qui ont offert d'éloquents exemples de ce que veut dire suivre de manière radicale le Seigneur Jésus Christ.

3. En vertu de la tradition ininterrompue de sainteté sur laquelle elle repose, la vie monastique sauvegarde avec amour et fidélité certains éléments de la vie chrétienne importants également pour l'homme contemporain : le moine est mémoire évangélique pour les chrétiens et pour le monde.

Comme l'enseigne saint Basile le Grand (cf. *Regulæ fusius tractatæ* VIII, PG 31, 933-941), la vie chrétienne est avant tout *apotaghé*, c'est-à-dire «renoncement» au péché, au monde, aux idoles, pour adhérer à l'unique vrai Dieu et Seigneur, Jésus Christ (cf. 1 Th, 1, 9-10). Dans le monachisme, un tel renoncement devient radical : renoncement à sa maison, à une famille, à une profession (cf. Lc 18, 28-29); renoncement aussi aux biens terrestres dans la recherche incessante des biens éternels (cf. Col 3, 1-2); renoncement à la *philautia*, comme l'appelle saint Maxime le Confesseur (cf. *Capita de charitate* II, 8; III, 8; III, 57 et *passim*, PG 90, 960-1080), c'est-à-dire à l'amour égoïste, pour connaître l'amour infini de Dieu et devenir capable d'aimer ses frères. L'ascèse du moine est avant tout un chemin de renoncement pour pouvoir adhérer toujours plus au Seigneur Jésus et pour être transfiguré par les énergies du Saint-Esprit.

Le bienheureux Jean de Rila – que j’ai voulu faire représenter avec les autres saints orientaux et occidentaux sur la mosaïque de la Chapelle *Redemptoris Mater*, dans le Palais apostolique du Vatican, et dont ce monastère est le témoignage permanent –, après avoir entendu la parole de Jésus qui lui disait de renoncer à tous ses biens pour les donner aux pauvres (cf. *Mt* 10, 21), abandonna tout pour la perle précieuse de l’Évangile et se mit à l’école des saints ascètes pour apprendre l’art du combat spirituel.

4. Le «combat spirituel» est un autre élément de la vie monastique, qu’il est nécessaire aujourd’hui d’apprendre et de proposer de nouveau à tous les chrétiens. Il s’agit d’un art secret et intérieur, un combat invisible que le moine mène chaque jour contre les tentations, les incitations mauvaises que le démon cherche à insinuer dans son cœur ; c’est une lutte qui devient crucifiement dans l’arène de la solitude, pour parvenir à la pureté du cœur, qui permet de voir Dieu (cf. *Mt* 5, 8), et à la charité qui permet de participer à la vie de Dieu qui est amour (cf. *1 Jn* 4, 16).

Dans l’existence des chrétiens, aujourd’hui plus que jamais, les idoles sont séduisantes, les tentations pressantes : l’art du combat spirituel, le discernement des esprits, la manifestation de ses pensées au maître spirituel, l’invocation du saint Nom de Jésus et de sa miséricorde, doivent redevenir partie intégrante de la vie intérieure du disciple du Seigneur. Ce combat est nécessaire pour être «sans distraction», *aperispastoi*, «sans préoccupation», *amérimnoi* (cf. *1 Co* 7, 32.35), et pour vivre dans un recueillement constant avec le Seigneur (cf. S. Basile le Grand, *Regulæ fusius tractatæ* VIII, 3; XXXII, 1; XXXVIII).

5. Avec le combat spirituel, le bienheureux Jean de Rila vécut aussi la «soumission» dans l’obéissance et le service mutuel requis par la vie commune. Le monastère est le lieu de la réalisation quotidienne du «commandement nouveau», il est la maison et l’école de la communion, il est l’espace où l’on se fait serviteur de ses frères comme Jésus a voulu être serviteur au milieu des siens (cf. *Lc* 22, 27). Quel puissant témoignage chrétien peut offrir une communauté monastique quand elle vit dans la charité authentique ! Devant cela, même les non-chrétiens sont incités à reconnaître que le Seigneur est toujours vivant et agissant dans son peuple.

Le bienheureux Jean connut aussi la vie érémitique dans la «componction» et le repentir, mais surtout dans l’écoute ininterrompue de la Parole et dans la prière incessante, jusqu’à devenir – comme dit saint Nil – un «théologien» (cf. *De oratione* LX, *PG* 79, 1180B), c’est-à-dire un homme doué d’une sagesse qui n’est pas de ce monde, mais qui vient de l’Esprit Saint. Le testament, que Jean écrivit par amour pour ses disciples désireux de recueillir ses dernières paroles, est un enseignement extraordinaire sur la recherche et sur l’expérience de Dieu pour ceux qui désirent mener une authentique vie chrétienne et monastique.

6. Dans l’obéissance à l’appel du Seigneur, le moine entreprend l’itinéraire qui, partant du renoncement à soi-même, conduit jusqu’à la charité parfaite, en vertu de laquelle il éprouve les mêmes sentiments que le Christ (cf. *Ph* 2, 5) : il devient doux et humbles de cœur (cf. *Mt* 11, 29), il participe à l’amour de Dieu pour toutes les créatures et – comme dit Isaac le Syrien – il aime les ennemis de la vérité eux-mêmes (cf. *Sermones ascetici, Collatio prima*, LXXXI).

Rendu capable de voir le monde avec les yeux de Dieu et toujours davantage incorporé au Christ, le moine tend vers la fin ultime pour laquelle l’homme a été créé : la divinisation, la participation à la vie trinitaire. Cela n’est possible que par grâce pour celui qui, dans la prière, les larmes de componction et la charité, s’ouvre à l’accueil de l’Esprit Saint, comme le rappelle un autre grand moine de cette bien-aimée terre slave, Séraphim de Sarov (cf. *Colloquio con Motovilov* III, in P. Evdokimov, *Serafim di Sarov uomo dello Spirito*, Bose 1996, pp. 67-81).

7. Combien de témoins de la voie de la sainteté ont brillé dans ce monastère de Rila, au cours de sa vie multiséculaire, et aussi dans tant d’autres monastères orthodoxes ! Comme il est grand le devoir de gratitude de l’Église universelle envers tous les ascètes qui ont su rappeler l’«unique nécessaire» (cf. *Lc* 10, 42), la destinée dernière de l’homme !

Nous admirons avec gratitude la précieuse tradition que les moines d’Orient vivent fidèlement et qu’ils continuent à transmettre de génération en génération comme signe authentique de l’*eschaton*, de cet avenir auquel Dieu continue d’appeler tout homme par la force intérieure de l’Esprit. À travers leur adoration de la

sainte Trinité, à travers la communion vécue dans la charité, à travers l'espérance, ils sont signes que leur intercession rejoint chaque homme et chaque créature, jusqu'au seuil de l'enfer, comme le rappelle saint Silouane du Mont-Athos (cf. Ieromonach Sofronij, *Starec Siluan*, Stavropegic Monastery of St John the Baptist, Tolleshunt Knights by Mladon, 1952 [1990], pp. 91-93).

8. Chers Frères et Sœurs, toutes les Église orthodoxes savent combien les monastères sont un patrimoine inestimable de leur foi et de leur culture. Que serait la Bulgarie sans le monastère de Rila qui, dans des temps les plus sombres de l'histoire nationale, a maintenu allumé le flambeau de la foi ? Que serait la Grèce sans la sainte montagne de l'Athos ? Ou la Russie sans les myriades de demeures de l'Esprit Saint, qui lui ont permis de vaincre l'enfer des persécutions soviétiques ? Ainsi donc, l'Évêque de Rome est aujourd'hui ici pour vous dire que l'Église latine et les moines de l'Occident vous savent gré de votre existence et de votre témoignage !

Chers Moines et Moniales, que Dieu vous bénisse ! Qu'il vous confirme dans votre foi et votre vocation, et qu'il fasse de vous des instruments de communion dans sa sainte Église et des témoins de son amour dans le monde.

[00858-03.01] [Texte original: Bulgare]

• **INCONTRO PRIVATO CON IL PRIMO MINISTRO, NEL MONASTERO DI S. GIOVANNI DI RILA**

Alle 11.20, nella Sala delle Icone del Monastero di S. Giovanni di Rila, il Papa incontra in privato il Primo Ministro della Repubblica della Bulgaria, S.E. il Signor Simeon Saxe-Coburg Gotha.

[00878-01.01]
